

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Facultade de Ciencias da Saúde

Grao en Terapia Ocupacional

Curso académico 2020-2021

TRABALLO DE FIN DE GRAO

**O desempeño ocupacional na produción
leiteira: análise dende unha perspectiva
de xénero**

Lidia París Novío

Febreiro de 2021

DIRECTORA

Bárbara Masilla Barreiro

ÍNDICE

RESUMO	7
RESUMEN	8
ABSTRACT	9
1. Antecedentes	10
1.1 O sector de produción leiteira en Galicia	10
1.2 A perspectiva de xénero no ámbito rural e no sector de produción leiteira	11
1.3 Saúde e sector de produción leiteira	13
1.4 O desempeño ocupacional no sector produtor leiteiro.....	14
1.5 Terapia Ocupacional e sector de produción leiteira.....	16
1.6 Xustificación do proxecto	17
2. Bibliografía	19
3. Obxectivos	26
4. Metodoloxía	27
4.1 Deseño do Estudo	27
4.2 Contextualización do Estudo	27
4.2.1 Ámbito de Estudo	27
4.2.2 Posición da investigadora.....	28
4.3 Procura Bibliográfica.....	28
4.4 Perfil dos Informantes.....	29
4.5 Entrada ao Campo.....	30
4.6 Recollida de Datos.....	31
4.7 Plan de Análise.....	32
4.8 Rigor e Calidade Metodolóxicos	33
4.9 Aplicabilidade do Estudo	34

4.10 Limitacións do Estudo.....	34
5. Plan de Traballo.....	36
6. Aspectos éticos.....	37
7. Plan de difusión de resultados.....	38
7.1 Revistas.....	38
7.2 Congresos.....	40
7.2.1 Nacionais.....	40
7.2.2 Internacionais.....	40
8. Financiamento da Investigación.....	41
8.1 Recursos necesarios.....	41
8.2 Posibles Fontes de Financiación.....	42
8.2.1 Fontes de Carácter Público.....	42
8.2.2 Fontes de Carácter Privado.....	42
9. Agradecementos.....	44
10. Anexos.....	45
10.1 Anexo I.....	45
10.2 Anexo II.....	46
10.3 Anexo III.....	47
10.3 Anexo IV.....	51
10.4 Anexo V.....	52

ÍNDICE DE TÁBOAS

Táboa I. Criterios de Inclusión e Exclusión.	29
Táboa II. Plan de Traballo.....	36
Táboa III. Publicación en Revistas.....	38
Táboa IV. Presuposto de Investigación.	41
Táboa V. Procura Bibliográfica.	45

Listaxe de Abreviaturas

AFAMMER: Asociación de Familias e Mulleres do Medio Rural.

AFRICOR: Asociación Provincial de Gandeiros de Galicia.

AMFAR: Federación de Mulleres e Familias do Ámbito Rural.

BOE: Boletín Oficial do Estado.

CEImG: Comité Autonómico de Ética de Investigación en Galicia.

CIETO: Congreso Internacional de Estudantes de Terapia Ocupacional.

CENTO: Congreso Nacional de Estudantes de Terapia Ocupacional.

CITO: Congreso Internacional de Terapia Ocupacional.

COTOGA: Colexio Oficial de Terapeutas Ocupacionais de Galicia.

COPTOEX: Colexio Profesional de Terapeutas Ocupacionais de Extremadura.

FADEMUR: Federación de Asociacións de Mulleres Rurais.

FAMUR: Federación da Muller Rural.

FAO: Organización das Nacións Unidas para a Alimentación e Agricultura.

ICOH: International Conference of Occupational Health.

KMS: quilómetros.

ODS: Obxectivo de Desenvolvemento Sostible.

ONU: Organización das Nacións Unidas.

OMS: Organización Mundial da Saúde.

OSE: Occupational Science Europe (OSE).

PIB: Produto Interior Bruto.

TOG: Revista de Terapia Ocupacional Galicia.

TB: Terabyte.

UE: Unión Europea.

WFOT: Federación Mundial de Terapeutas Ocupacionais.

RESUMO

Título: O desempeño ocupacional na produción leiteira: análise dende unha perspectiva de xénero.

Introdución: O sector leiteiro representa unha das principais fontes de ingreso económico en Galicia. Entón, o rol de produtor/a leiteiro/a é moi significativo para gran parte da sociedade galega. A muller exerce un rol moi importante no desenvolvemento desta profesión, que foi mudando co paso do tempo.

Obxectivos: Este estudo ten como meta coñecer a perspectiva, tanto homes como mulleres, sobre o desempeño da ocupación de produtor/a leiteiro/a. Preténdese que estes discursos definan a situación, describan o desenvolvemento nesta ocupación e valoren de que xeito afectan as desigualdades sociais á participación ocupacional desta poboación.

Metodoloxía e análise: Este estudo abordarase como un estudo observacional transversal, para o cal se utilizará un deseño cualitativo cun enfoque fenomenolóxico. A información recollerase a través dunha entrevista semi-estruturada individual co/a participante, garantindo así que toda a información obtida sexa dende o seu propio punto de vista.

Ética e difusión dos resultados: O proxecto será avaliado polo Comité Ético de Investigación de Galicia. Todos os/as informantes asinarán a folla de consentimento informado. Os resultados finais obtidos difundiranse a través de revistas e congresos, tanto nacionais como internacionais.

Tipo de traballo: Proxecto de Investigación.

Palabras clave: produtor/a leiteiro/a, ocupación laboral, xénero, desempeño ocupacional, terapia ocupacional.

RESUMEN

Título: El desempeño ocupacional en la producción lechera: análisis desde una perspectiva de género.

Introducción: El sector lechero representa una de las principales fuentes de ingresos económicos de Galicia. El rol del/la productor/a lechero/a es muy significativo para gran parte de la sociedad gallega. Las mujeres juegan un papel muy importante en el desarrollo de esta profesión, que ha ido cambiando con el tiempo.

Objetivos: Este estudio tiene como objetivo conocer la perspectiva, tanto de hombres como de mujeres, sobre el desempeño de la ocupación de productor/a lechero/a. Se pretende que estos discursos definan la situación, describan el desarrollo de esta ocupación y evalúen cómo las desigualdades sociales afectan la participación ocupacional de esta población.

Metodología y análisis: Este estudio se abordará como un estudio observacional transversal, para el cual se utilizará un diseño cualitativo con enfoque fenomenológico. La información se recogerá a través de una entrevista individual semiestructurada con el/la participante, asegurando así que toda la información obtenida sea desde su propio punto de vista.

Ética y difusión de los resultados: El proyecto será evaluado por el Comité de Ética en Investigación de Galicia. Todos los/as informantes firmarán el formulario de consentimiento informado. Los resultados finales obtenidos serán difundidos a través de revistas y congresos, tanto nacionales como internacionales.

Tipo de trabajo: Proyecto de Investigación.

Palabras clave: productor/a lechero/a, ocupación laboral, género, desempeño ocupacional, terapia ocupacional.

ABSTRACT

Title: The occupational performance in dairy production: analysis from a gender perspective.

Introduction: The dairy sector represents one of the main sources of economic income in Galicia. The role of dairy producer is very significant for much of Galician society. Women play a very important role in the development of this profession, which has been changing over time.

Objectives: This study aims to know the perspective, both men and women, on the performance of the occupation of dairy producer. It is intended that these discourses define the situation, describe the development in this occupation and assess how social inequalities affect the occupational participation of this population.

Methodology and analysis: This study will be approached as a cross-sectional observational study, for which a qualitative design with a phenomenological approach will be used. The information will be collected through a semi-structured individual interview with the participant, thus ensuring that all the information obtained is from their own point of view.

Ethics and dissemination of results: The project will be evaluated by the Galician Research Ethics Committee. All informants will sign the informed consent form. The results obtained will be disseminated through journals and conferences, both national and international.

Type of work: Research Project.

Keywords: dairy producer, employment, gender, occupational performance, occupational therapy.

1. Antecedentes

1.1 O sector de produción leiteira en Galicia

O sector primario é de vital importancia para calquera economía xa que constitúe a base para a existencia dos demais sectores, non se pode considerar o sector industrial ou o de servizos sen un sector de subministración primaria (1). A actividade económica no sector primario depende da obtención de materias primas directamente da natureza. Este sector comprende ao a agricultura, a gandería, a apicultura, a acuicultura, a pesca, a minaría, a silvicultura e a explotación forestal. Neste caso, o foco estará no sector gandeiro, o cal comprende ao sector leiteiro, onde a súa actividade consiste na obtención de leite mediante a cría e coidado do gando bovino.

Segundo os datos recollidos no *Informe Mensual de Declaracións obrigatorias do sector vacún de leite de Outubro do 2020*, a comunidade autónoma galega produce o 40% de leite do país (2), é un motor de relevancia importante para a sociedade galega. Do mesmo xeito, o impacto deste sector na economía de Galicia xoga un papel clave no sostemento demográfico e ambiental de moitas das comarcas da comunidade autónoma. O sector leiteiro achega o 1,7% do PIB da economía de Galicia, aínda que a mobilización económica real é moito maior pola forte unión deste sector con outras ramas de actividade económica como o comercio, os servizos, a hostalaría, a sanidade animal, etc. (3)

Están rexistradas en Galicia 7.142 explotacións leiteiras (2019) (4), que conforman o 55% das explotacións con entregas de leite do país (2). Este sector está en continua evolución e expansión (5), formando actualmente parte das 10 primeiras rexións leiteiras da Unión Europea (4).

1.2 A perspectiva de xénero no ámbito rural e no sector de produción leiteira

A perspectiva de xénero é esencial para a análise da sociedade, buscando a explicación e a comprensión das relacións sociais entre homes e mulleres, identificando as necesidades, intereses, roles e capacidades para promover relacións de igualdade (6).

A igualdade de xénero segue a ser unha conquista por levar a cabo en todos os aspectos. Un dos ámbitos no que aínda queda moito por facer é no recoñecemento do traballo realizado polas mulleres no medio rural, e o potencial que teñen no respaldo do mesmo (7).

Dende sempre a muller no ámbito rural xogou un papel primordial que non era visible, sendo durante moito tempo recoñecida como unha simple axuda a nivel profesional. Tradicionalmente, desempeñaban un papel importante na produción leiteira, especialmente no muxido e a alimentación dos animais, aínda que a maior parte do seu traballo non era monetizado, non tiñan a posibilidade de cotizar e consecuentemente non tiñan dereito a unha pensión por xubilación (8).

Segundo o informe sobre *O estado mundial da agricultura e a alimentación 2010–2011* (9) da Organización das Nacións Unidas para a Alimentación e a Agricultura (FAO), "as mulleres rurais representan, de media, o 43% da forza laboral agrícola nos países en desenvolvemento".

As causas polas que as mulleres están en desvantaxe, é debido a normas sociais, institucións xurídicas discriminatorias, etc. Todo isto pode dar como resultado unha influencia negativa nos niveis de profesionalidade, oportunidades de desenvolvemento e no mercado laboral.

O Censo Agropecuario, dende 1999, aporta datos sobre o xénero, cumprindo unha importante función, co fin de axudar a supervisar os

avances realizados na consecución dos obxectivos de igualdade de xénero (10).

Dende a perspectiva dun desenvolvemento rural sostible e da mellora de oportunidades abertas ás familias rurais, a promoción da igualdade de xénero é un elemento fundamental para acadar o benestar social (11). Neste apartado, cómpre subliñar a importancia da inclusión das mulleres no mercado laboral, en lugar de ignorar o seu traballo produtivo e non remunerado, que anteriormente carecía visibilidade nas estatísticas oficiais de ingresos familiares e de produción.

Estes contidos están abordados no obxectivo número 5 de Desenvolvemento Sostible (ODS 5), onde tamén destaca un dato no que se fai referencia ás mulleres do rural e á dificultade para obter a propiedade da terra: "a nivel mundial, só o 13% das mulleres posúen terras agrícolas" (12).

En España, con fin de dar solución a esta problemática e fomentar o desenvolvemento rural, o Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación xunto co Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, deseñaron a figura xurídica da titularidade compartida (Artigo 30) (13). Coa entrada en vigor desta medida no ano 2012, pretendeuse e preténdese profesionalizar e dar visibilidade a actividade das mulleres, mellorar a súa participación en organizacións agrarias, mellorar a calidade de vida no medio rural e dar un maior recoñecemento aos dereitos das mulleres e ao seu traballo; co fin de facer efectiva a igualdade entre mulleres e homes no sector agrario (14).

No rural persisten certos valores patriarcais que xeran roles desiguais de xénero, que reducen as oportunidades vitais e laborais das mulleres do rural. Un estudo realizado no 2017 en Valencia sinala que os roles sociais tradicionais se continúan mantendo, sendo así a muller a que se dedica ás tarefas do fogar e ao coidado de persoas dependentes, en maior medida (15).

Existe unha problemática, e a sociedade é consciente, por iso cada vez se coñecen maior número de asociacións e grupos de mulleres rurais que loitan por dar visibilidade e dignificar a situación real que viven. Exemplos das asociacións máis recoñecidas son: “Muller de Seu”, “Nós, as mulleres”, FAMUR, FADEMUR, AFAMMER, Unión de Mulleres Agricultoras e Gandeiras, AMFAR.

Este conxunto de datos mostra que se están a desenvolver accións a favor do benestar social, obsérvanse moitas sinais de progreso en todo o mundo. No obstante, como indica a Organización de Nacións Unidas (Informe Anual ONU, 2019-2020) (16) tamén queda claro cantos logros faltan aínda por alcanzar.

1.3 Saúde e sector de produción leiteira

A OMS define a saúde como *“un estado de completo benestar físico, mental e social, e non soamente a ausencia de afeccións ou enfermidades”* (17). Esta definición modificouse por última vez no ano 1948.

Segundo a Organización mundial da Saúde (OMS) (18), *“as desigualdades de xénero repercuten na saúde e na xustiza social de mulleres e nenas de todo o mundo”*. A raíz disto, no ano 2005 a OMS estableceu a Comisión de Determinantes Sociais de Saúde, dentro dos cales se recolle o xénero. Estes, refírense ás diferentes condicións de vida que xeran a falta de equidade na saúde das persoas (19).

A igualdade de xénero está recollida dentro dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (12, 20). Faise referencia a el no obxectivo número 5 e ten como meta eliminar todas as formas de discriminación contra as mulleres e nenas e realizar un exercicio de empoderamento. Non obstante, aínda que hai máis mulleres no mercado laboral que nunca, existen graves desigualdades nos seus postos de traballo.

Centrándose no sector de produción leiteira: a igualdade de xénero é un aspecto que afecta ao benestar social das persoas traballadoras, e consecuentemente repercute na súa labor diaria desencadeando en situacións que afectan á saúde psicosocial, provocando sobrecarga de roles e tarefas, estrés, etc. (21)

Conceptos como o de seguridade e saúde ocupacional, teñen como propósito garantir a saúde e as condicións laborais dos traballadores, así como o logro do benestar social, físico e psicolóxico dos traballadores (22). Para isto é preciso a adopción de normas e medidas que apoiem a realización das tarefas co fin de previr diversos riscos que impidan un ambiente de traballo seguro e saudable.

Cando se fala de factores de risco para a saúde, en ocupacións como son a gandaría e a produción leiteira existe tendencia a enfocarse nos factores de risco físicos, relacionados con accidentes (23) ou elementos posturais, xa que estas son ocupacións con tarefas moi diversas e de considerable intensidade física.

A saúde implica, entre outros, aos factores de risco psicosociais relacionados coa organización das tarefas, a distribución dos roles e a carga de traballo, as condicións laborais, a conciliación da familia e a ocupación laboral, etc. Unhas condicións psicosociais desfavorables son fonte de estrés laboral e teñen posibilidade de causar dano psicolóxico, físico ou social nos/as individuos/as (21).

1.4 O desempeño ocupacional no sector produtor leiteiro

Unha explotación leiteira é unha explotación gandeira na que se realiza a muxidura do gando bovino para a produción e a venda de leite ou produtos leiteiros. Existen dous tipos de explotacións leiteiras, extensivas e intensivas (24).

En Galicia, gran parte da actividade leiteira realízase a pequena escala, en granxas e empresas familiares, a maioría de explotacións de produción de leite de vaca son de carácter intensivo, é dicir, os animais están estabulados nas instalacións da granxa e faise un aproveitamento máximo dos terreos dos que dispón cada produtor/a para abordar a alimentación diaria dos animais (25), isto implica todas as tarefas en relación co traballo dos terreos e a recollida das colleitas. Do mesmo xeito, estas explotacións son, polo xeral, de mediano-gran tamaño, o que implica unha media de entre 100 e 199 reses por explotación (Datos 2019) (26).

Nestas explotacións é preciso compaxinar a familia e o coidado do fogar co traballo agrícola. Antigamente, o rol da muller mostrábase como o que soportaba todo o que implicaba o traballo no fogar (coidado de persoas maiores, as labores diarias do fogar, a preparación da comida, etc) e as tarefas de produción de leite (alimentar os animais, muxilos, etc.). Por outra banda, os homes eran, na maioría, os propietarios dos terreos e os líderes da actividade laboral, así como os que administraban e dirixían todo o relacionado coa venda do leite ou animais, e ademais encargábanse das labores como o coidado dos terreos e distribución do diñeiro (27).

Como consecuencia disto, o xénero feminino sempre foi o que máis roles desempeñou de forma dobre, conciliando o coidado da familia co traballo no campo.

Na actualidade, tanto as produtoras como os produtores leiteiros teñen a obriga de estar capacitados e formados para realizar todas as tarefas que implican o completo benestar dos seus animais, isto engloba, a limpeza, a asistencia de partos, a alimentación, detección de enfermidades, a realización de trámites administrativos (28). O sector de produción de leite implica continua dedicación, todos os días do ano e sen horarios laborais establecidos, xa que os animais precisan dedicación e coidado continuo. Todas as persoas encargadas de dirixir e traballar nunha explotación leiteira deben desempeñar un papel polifacético e estar en formación continua.

Con esta información, preténdese realizar unha visión xeral sobre desempeño ocupacional, dunha persoa que se dedica á produción de leite de gando bovino en Galicia, na actualidade.

1.5 Terapia Ocupacional e sector de produción leiteira

Segundo a Federación Mundial de Terapeutas Ocupacionais (WFOT), a Terapia Ocupacional é unha disciplina que ten como obxectivo xeral a promoción da saúde e o benestar a través da ocupación (29).

Co paso do tempo, para guiar esta disciplina dun xeito máis doado, naceron distintos modelos, con enfoques diversos. Un deles, é o Modelo Canadiense do Desempeño Ocupacional, que se caracteriza por abordar unha perspectiva centrada na persoa, recobrando así as raíces humanistas da profesión. Este modelo, distribúe as ocupacións en tres áreas que reciben o nome de: Autocoidado, Produtividade e Ocio.

A ocupación inclúe todo o relacionado con coidado persoal (Autocoidado), o desfrute da vida (Ocio) e a contribución da persoa ao tecido social e á economía da comunidade á que pertencen (Produtividade) (30). Así mesmo o rol de produtor/a leiteiro/a como contribuínte á economía da comunidade, estaría englobado nesta última área de Produtividade.

De igual modo, defínese o desempeño ocupacional como o resultado da interacción dinámica entre a persoa, o entorno e a ocupación ao longo da vida (31). As problemáticas danse cando existe desequilibrio entre estes tres factores, influíndo de maneira negativa sobre o desempeño ocupacional da persoa (32).

Toda ser humano debe estar capacitado para:

“Elixir, organizar e desempeñar de maneira satisfactoria ocupacións significativas definidas pola cultura, e adecuadas á súa idade para o

O desempeño ocupacional na produción leiteira: análise dende a perspectiva de xénero

autocoidado, o desfrute da vida e para contribuír co entramado social e económico da comunidade”

Así o define o Modelo Canadiense de Desempeño Ocupacional (31).

Como se mencionou anteriormente na Comunidade Autónoma de Galicia, o sector gandeiro, e máis concretamente o sector produtor de leite, ten unha gran relevancia cando se fai referencia poboación laboral activa da rexión que participa na área produtiva.

Os/as profesionais de Terapia Ocupacional teñen como cometido a utilización das súas habilidades e coñecementos co fin de promover a saúde mediante a ocupación. O traballo dende o marco de referencia de promoción da saúde segue a ser dificultoso, e para poder aplicalode xeito correcto, débense ter en conta diversos conceptos que engloban á saúde e así poder implementar as intervencións de xeito profesional e evidenciado (33).

1.6 Xustificación do proxecto

Tras a busca bibliográfica realizada apenas se atopou evidencia científica publicada sobre a relación da Terapia Ocupacional, o rol de produtor/a leiteiro/a e a perspectiva de xénero.

A Terapia Ocupacional desempeña un importante papel no ámbito laboral, pero son escasos os estudos realizados dende esta disciplina co fin de abordar o impacto do desempeño ocupacional en explotacións leiteiras, ou sobre a saúde laboral e a calidade de vida do/a traballador/a do sector primario no rural.

Ante esta falta de información preténdese o desenvolvemento deste estudo para a recolección de datos e o análise da situación actual do rol de produtor/a leiteiro/a en Galicia en relación coa perspectiva de xénero;

coñecer as súas necesidades ocupacionais e o estado de benestar das persoas que forman parte desta disciplina. Así mesmo, coñécese que o papel da muller neste sector mudou nas últimas décadas por iso é esencial coñecer a actualidade, para a posterior aplicación de intervencións centradas nesta poboación.

Este proxecto ten como fin analizar e ofertar as oportunidades de desempeño ocupacional que sexan precisas para promover a xustiza ocupacional e a creación de sociedades mais xustas e inclusivas. De xeito similar, búscase a mellora do benestar social das persoas que constitúen esta comunidade, avanzando no recoñecemento e a visibilidade deste sector, así como no fomento da igualdade de xénero.

<https://cgspace.cgiar.org/bitstream/handle/10568/73258/WP159.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

7. Secretaría General del Medio Rural. Dirección General de Desarrollo Sostenible del Medio Rural. Diagnóstico de la Igualdad de Género en el Medio Rural [Internet]. Ministerio del Medio Ambiente y Medio Rural y Marino; 2011. Disponible en: https://www.mapa.gob.es/es/desarrollo-rural/temas/igualdad_genero_y_des_sostenible/DIAGN%C3%93STICO%20COMPLETO%20BAJA_tcm30-101391.pdf
8. Gimeno I, Lucía T, González P, López A. Titularidad Compartida. Boletín Octubre 2020. [Internet]. 2020 [citado 24 de xaneiro de 2021]; (11). Disponible en: https://www.mapa.gob.es/es/desarrollo-rural/temas/igualdad_genero_y_des_sostenible/boletin_titularidad_compartida_11_tcm30-544789.pdf
9. Organización de las Naciones Unidas para la Alimentación y la Agricultura. La Mujer y la Agricultura: Cerrar la Brecha de Género [Internet]. Roma; 2011. Disponible en: <http://www.fao.org/3/a-i2050s.pdf>
10. Organización de las Naciones Unidas para la Alimentación y la Agricultura. Programa Mundial del Censo Agropecuario 2020 [Internet]. Roma; 2016. Disponible en: <http://www.fao.org/3/a-i4913s.pdf>
11. Fawaz, J., Vallejos, R. (2011). Calidad de vida, ocupación, participación y roles de género: un sistema de indicadores sociales de sostenibilidad rural (Chile). En Cuad. Desarro. Rural. 8 (67): 45-68. Disponible en: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=11722041003>
12. Márquez J.A., Martos C. Mujer y Objetivos de Desarrollo Sostenible. Hélices y anclas para el desarrollo local. Huelva. Diputación Provincial de Huelva. 2019. (p: 97-111). Disponible en: <http://hdl.handle.net/10272/17416>

13. Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. Boletín Oficial del Estado; nº 71; 23/03/2007 <https://www.boe.es/eli/es/lo/2007/03/22/3/con>
14. Ley 35/2011, de 4 de octubre, sobre Titularidad Compartida de las Explotaciones Agrarias. Boletín oficial del Estado; nº 240; 05/11/2011 <https://www.boe.es/eli/es/l/2011/10/04/35>
15. Madrid E, Sanfélix J. Las mujeres valencianas en el ámbito rural con perspectiva de género. 2017. Disponible en: <https://launiondemujeres.es/wp/wp-content/uploads/2019/11/estudio-valencia-violencia-de-genero.pdf>
16. Organización de Naciones Unidas. El mundo para las mujeres y las niñas. Informe anual 2019-2020 [Internet]. Entidad de las Naciones Unidas para la Igualdad de Género y el Empoderamiento de las Mujeres; 2020. Disponible en: <https://www.unwomen.org/es/digital-library/publications/2020/06/annual-report-2019-2020>
17. Organización Mundial de la Salud. Constitución de la Organización Mundial de la Salud. [Internet]. WHO. World Health Organization; 1948 Disponible en: <https://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/SP/constitucion-sp.pdf?ua=1>
18. Commission on Social Determinants of Health, (2009). Subsanan las desigualdades en una generación : alcanzar la equidad sanitaria actuando sobre los determinantes sociales de la salud : informe final de la Comisión Sobre Determinantes Sociales de la Salud. Ginebra : Organización Mundial de la Salud. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/44084>
19. Organización Mundial de la Salud. Determinantes sociales de la salud [Internet]. WHO. World Health Organization; [citado 25 de xaneiro de 2021]. Disponible en: https://www.who.int/social_determinants/es/
20. OMS. Objetivo 5: Lograr la igualdad entre los géneros y empoderar a todas las mujeres y las niñas. 2015. Disponible en: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/gender-equality/>

21. Comisión Nacional de Seguridad y Salud en el Trabajo. Guía para la Vigilancia de la Salud de los Trabajadores del Sector Agrario [Internet]. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad; 2013. Disponible en: <http://issga.xunta.gal/export/sites/default/recursos/descargas/observatorio/estudios/guiaAgrario.pdf>
22. Zamora D. Diseño de un plan de salud y seguridad ocupacional a implementarse en el Viceministerio de Agricultura y Ganadería en la ciudad Guayaquil [Grado: Psicólogo Laboral y Empresarial]. Universidad Tecnológica Empresarial de Guayaquil; 2018. Disponible en: <http://biblioteca.uteg.edu.ec/xmlui/handle/123456789/81>
23. Barrasa M, López X, Carreira X. Analysis of work related accidents in cattle farms in Galicia with regards to jobs related to cow milking (2004-2014). International Congress on Project Management and Engineering. 2017. Disponible en: <http://dspace.aepro.com/xmlui/handle/123456789/447>
24. Junta de Andalucía. Explotaciones Ganaderas [Internet]. Andalucía: Consejería de Medio Ambiente; 2011. Disponible en: http://www.juntadeandalucia.es/medioambiente/portal_web/web/temas_ambientales/vigilancia_y_preencion_ambiental/preencion_ambiental/guia5.pdf
25. Organización de las Naciones Unidas para la Alimentación y la Agricultura. Sistemas de Producción [Internet]. Disponible en http://www.fao.org/ag/againfo/themes/es/meat/backgr_productions.html
26. IGE. Instituto Galego de Estatística [Internet]. [citado 25 de xaneiro de 2021]. Disponible en: [https://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2917&R=1\[1\];2\[2\];3\[all\];0\[2019\]&C=9912\[all\]&F=&S=&SCF=](https://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2917&R=1[1];2[2];3[all];0[2019]&C=9912[all]&F=&S=&SCF=)

27. Consello Económico e Social de Galicia. As mulleres galegas no limiar do 2020 [Internet]. 2020. Dispoñible en: http://www.ces-galicia.org/sites/default/files/docs/informes/CES_XUNO_2020.pdf
28. Instituto Galego de Seguridade e Saúde Laboral. Guía de boas Prácticas de Prevención De Riscos Laborais En Explotacións De Gando Vacún [Internet]. Xunta de Galicia; 2015. Dispoñible en: http://issga.xunta.gal/portal/contido/documentacion/publicacions/area-tecnica/doc_0036.html
29. World Federation of Occupational Therapists. Definitions of Occupational Therapy from Member Organisations [Internet] 2018 [citado 25 de xaneiro de 2021]. Dispoñible en: <https://www.wfot.org/resources/definitions-of-occupational-therapy-from-member-organisations>
30. Simó Algado S. El modelo canadiense del desempeño ocupacional I. Revista electrónica de terapia ocupacional Galicia, TOG [Internet]. 2006 [citado 25 de xaneiro de 2021]; (3). Dispoñible en: <http://www.revistatog.com/num3/pdfs/Expertol.pdf>
31. Kielhofner G. Modelo Canadiense del desempeño ocupacional. Fundamentos conceptuales de la Terapia ocupacional. 3ª ed. Buenos Aires: Editorial Médica Panamericana; 2006. p 94-109.
32. World Federation of Occupational Therapists. Position Statement: Occupational Therapy and Human Rights. [Internet]. 2019 [citado 25 de xaneiro de 2021]. Dispoñible en: <https://www.wfot.org/resources/occupational-therapy-and-human-rights>
33. Crepeau E, Cohn E, Schell B, Willard H, Spackman C. Willard & Spackman, Terapia ocupacional. 11ª ed. Buenos Aires: Editorial Médica Panamericana; 2011. p 165-180.
34. Manterola C, Otzen T. Estudios Observacionales: Los Diseños Utilizados con Mayor Frecuencia en Investigación Clínica. Int. J. Morphol. [Internet]. 2014 [citado 04 de febreiro de 2021]. Dispoñible en: <http://dx.doi.org/10.4067/S0717-95022014000200042>

35. Monje CA. Metodología de la Investigación Cuantitativa y Cualitativa. Guía Didáctica [Internet]. 2011 [citado 04 de febreiro de 2021]. Disponible en: <https://www.uv.mx/rmipe/files/2017/02/Guia-didactica-metodologia-de-la-investigacion.pdf>
36. Calero JL, Collazo MI. La metodología cualitativa dentro del proceso de investigación científica en ciencias de la salud. Rev haban cienc méd [Internet]. 2017 [citado 04 de febreiro de 2021]. Disponible en: <http://www.revhabanera.sld.cu/index.php/rhab/article/view/2079>
37. Dávila, G. El razonamiento inductivo y deductivo dentro del proceso investigativo en ciencias experimentales y sociales. Laurus [Internet]. 2006. [citado 04 de febreiro de 2021] Disponible en: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=76109911>
38. Díaz L, Torruco U, Martínez M, Varela M. La entrevista, recurso flexible y dinámico. Investigación educ. médica [revista en Internet]. 2013 [citado 04 de febreiro de 2021]; 2 (7): 162-167. Disponible en: http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S2007-50572013000300009&lng=es
39. Noreña AL, Alcazar Moreno N, Rojas JG, Rebolledo-Malpica D. Aplicabilidad de los criterios de rigor y éticos en la investigación cualitativa. Aquichan. [Internet]. 2012 [citado 04 de febreiro de 2021]. Disponible en: http://www.scielo.org.co/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1657-59972012000300006&lng=en
40. World Medical Association. Declaración de Helsinki 2008 [Internet]. 2008 [citado 05 de febreiro de 2021]. Disponible en: <https://www.wma.net/s/ethicsunit/helsinki.html>
41. Instrumento de Ratificación del Convenio para la protección de los derechos y la dignidad del ser humano con respecto a las aplicaciones de la Biología y la Medicina. Boletín Oficial del Estado;

nº 251; 20/10/1999 <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1999-20638>

42. Ley 14/2007, de 3 de julio, de Investigación Biomédica. Boletín Oficial del Estado; nº 159; 04/07/2007
<https://www.boe.es/eli/es/l/2007/07/03/14>

43. Reglamento (UE) 2016/679 del parlamento europeo y del consejo de 27 de abril de 2016 relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos. Diario Oficial de la Unión Europea. nº 119; 2016 <https://www.boe.es/doue/2016/119/L00001-00088.pdf>

44. Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales. Boletín Oficial del Estado; nº 294; 07/12/2018.
<https://www.boe.es/eli/es/lo/2018/12/05/3/con>

3. Obxectivos

O obxectivo xeral deste estudo plantexa estudar o desempeño ocupacional na produción leiteira baixo unha perspectiva de xénero.

Os obxectivos específicos centraranse en:

- Describir os roles que desempeñan no seu día a día.
- Explorar as distintas áreas ocupacionais da persoa e a súa perspectiva sobre cada unha.
- Identificar posibles efectos do desempeño desta ocupación sobre a saúde e benestar dos produtores/as leiteiros/as.
- Determinar posibles liñas de intervención en base ás necesidades ocupacionais que se atopen.

4. Metodoloxía

4.1 Deseño do Estudo

Este estudo abordarase como un estudo observacional transversal, para o cal se utilizará un deseño cualitativo cun enfoque fenomenolóxico.

A realización dun estudo observacional permite a descrición do fenómeno sen realizar ningunha intervención ou cambio no seu curso habitual (34). De igual modo, a abordaxe de forma transversal permite a observación do fenómeno nun momento concreto, sen necesidade de que deba transcorrer un intervalo de tempo ou outra intervención entre distintas tomas de información (34).

A selección da metodoloxía cualitativa permitirá dar resposta ao obxectivo do estudo, xa que busca a comprensión do fenómeno (35) dende o punto de vista dos actores, estudando a súa perspectiva e experiencias. Neste estudo, valorarase o que os propios produtores/as leiteiros/as consideren relevante grazas á posibilidade de realizar cuestións flexibles que favorezan a recollida de datos e opinións dunha forma na que se valore o sentido que os/as informantes lles atribúen ás súas accións (36). Ao non partir dunha previsión do que sucede, facilítase a incorporación ao estudo de achados que non se previron de forma inicial. Deste modo, aplicando un razoamento de carácter indutivo (37) o conxunto de datos e experiencias que se obteñan reflexarán uns resultados que expliquen a situación actual do tema.

4.2 Contextualización do Estudo

4.2.1 Ámbito de Estudo

O estudo realizarase con produtores e produtoras leiteiros/as que habitan no ámbito autonómico de Galicia. Os/as participantes serán persoas activas

laboralmente e incluídas no sector primario, en concreto, no sector de produción leiteira.

4.2.2 Posición da investigadora

A investigadora é alumna do Grado de Terapia Ocupacional da Facultade de Ciencias da Saúde da Universidade da Coruña. Como investigadora, busca plasmar a realidade do tema a estudar a través da información obtida durante o proceso de recollida de datos. De tal maneira, a recolección de información estará focalizada no fenómeno que se desexa estudar e os feitos observados, para garantir así unha investigación neutral e sen xuízos de valor.

4.3 Procura Bibliográfica

A procura bibliográfica para levar a cabo esta investigación realizouse en dúas etapas. En primeiro lugar, realizouse unha busca bibliográfica en distintas bases de datos (Anexo I), como son:

- PubMed.
- Dialnet.
- Web of Science.
- Scielo.

Para a estratexia de procura empregáronse os distintos termos: “productor/a lechero/a”, “dairy farmer”, “farmer”, “ámbito laboral”, “health”, “terapia ocupacional”, “occupational therapy”, “ergotherapy”. Para a relación destes termos utilizáronse os operadores booleanos “AND” e “OR”.

Tras o achado e recolección de 5 dos artigos de investigación máis relevantes, realizouse unha nova procura no xestor de buscas: Google

O desempeño ocupacional na produción leiteira: análise dende a perspectiva de xénero

Académico para completar a información necesaria para a documentación e xustificación pertinente sobre a temática a investigar.

Do mesmo modo, como é pertinente nos estudos de investigación cualitativa (36), realizouse unha procura en distintas fontes de coñecemento contextual para unha maior aproximación ao ámbito que se desexa estudar. Entre estes achados, destacan: estudos estatísticos, lexislación vixente, libros de información, documentación contextual a nivel autonómico, etc.

4.4 Perfil dos Informantes

Seleccionaranse como informantes a persoas que sexan socias e traballadoras nunha explotación de produción leiteira en Galicia.

O motivo polo que se desexa que as persoas sexan socias é porque se pretende incluír neste estudo a perspectiva de persoas que ademais de traballar nunha explotación leiteira teñan á vez un vínculo de responsabilidade económica e administrativa co mesma.

Táboa I. Criterios de Inclusión e Exclusión.

Criterios de Inclusión	Criterios de Exclusión
Ser socio/a e traballador/a dunha explotación leiteira bovina en Galicia.	Realizar ocupacións laborais con retribución económica a maiores da produción leiteira.
Ter unha experiencia laboral superior a un ano como produtor/a leiteiro/a.	Non asinar a folla de consentimento informado.
Ter unha idade comprendida entre os 25 e os 65 anos.	

Solicítase un criterio que require experiencia laboral superior a un ano como produtor/a leiteiro/a, co que se pretende que a persoa incluída no estudo estea familiarizada co sector e coas distintas tarefas e roles do mesmo. Por outra, banda requírense persoas entre os 25 e 65 anos xa que é un rango de idade no que polo xeral as persoas están incorporadas á poboación laboral activa e existe unha estabilidade en canto á súa ocupación laboral.

Excluíranse todas as persoas que non asinen o consentimento informado, así como as que realicen ocupacións laborais economicamente retribuídas a maiores da produción leiteira. Esta exclusión pretende que os/as informantes traballen e reciban un salario unicamente pola súa actividade no sector.

4.5 Entrada ao Campo

Unha vez presentado este proxecto ante o “*Comité de Ética Autonómico da Investigación de Galicia*” (Anexo II), e tras a recepción dunha valoración favorable pola súa parte, procederáse á entrada ao campo.

Esta, terá lugar mediante un contacto coas distintas Asociacións Provinciais de Gandeiros de Galicia (AFRICOR): A Coruña, Lugo, Pontevedra e Ourense. A estas asociacións enviaráselles a Folla de Información e comunicaráselle a intención coa que se realiza o estudo e a súa finalidade. Así mesmo, brindaráselles toda a información que requiran, e proporcionaráselles unha enquisa que eles poderán distribuír entre os seus asociados: por correo electrónico, ou compartíndoo nas súas redes sociais e páxinas web onde os produtores/as leiteiros/as teñen acceso de forma reiterada.

As persoas que cumpran os requisitos e estean interesados na colaboración con este estudo, poderán cumprimentar unha serie de datos de contacto e posteriormente, a persoa encargada da investigación porase en contacto con todas a persoas que estean interesadas en plasmar a súa

O desempeño ocupacional na produción leiteira: análise dende a perspectiva de xénero

perspectiva e así colaborar na elaboración deste estudo de forma voluntaria.

Unha vez realizado o contacto entre a investigadora e os/as participantes, comezará o proceso de consentimento informado. Nesta primeira etapa, entregaráselles unha copia coa folla de información (Anexo III) para que a persoa teña constancia escrita de toda a información e poida consultar os detalles relevantes ou as dúbidas que se lles ocasionaran sobre o estudo. Así mesmo, informaranse e solventaráselles todas as cuestións que poidan ter sobre o desenvolvemento e finalidade do estudo.

Unha vez que os posibles participantes estean detalladamente informados e non existan dúbidas sobre o proceso, presentaráselles o documento de consentimento informado (Anexo IV). Este documento cumprimentase como mostra da notificación da información, e a conformidade coa súa participación no estudo.

4.6 Recollida de Datos

O estudo pretende coñecer as experiencias das persoas relacionadas coa súa ocupación laboral, polo tanto a recollida de información realizarase dende a perspectiva das persoas.

Realizaráselles unha entrevista semi-estruturada (Anexo V) caracterizada por ser unha ferramenta de recollida de información que posibilita a súa abordaxe coma un diálogo, no que se guía a información para obter os datos necesarios (38). A entrevista realizarase de forma individual, onde soamente estarán presentes a investigadora e o suxeito.

A estrutura da entrevista, plantexa preguntas en relación ao desempeño ocupacional diario dos informantes e a influencia da súa ocupación laboral sobre o resto de áreas. De igual modo, tamén se abordan cuestións sobre os distintos roles nos que participan no seu día a día, e o significado que

ten a súa participación en cada un deles. O que se pretende é coñecer a perspectiva, tanto de homes como de mulleres. Así, valoraranse distintos discursos, obtendo resultados que definan a propia realidade sobre as oportunidades das mulleres -respecto das dos homes- na actualidade do sector.

As entrevistas realizaranse de forma individual e procederase á gravación das mesmas, para así ter a opción de transcribir literalmente toda a información que proporcione o/a participante. Cada unha das gravacións identificarase cun código que permita a identificación da súa transcripción, e posteriormente eliminaranse coa finalidade de preservar o anonimato dos participantes.

Por outra banda, durante todo o proceso de recollida de datos, disporase dun caderno de campo, no que se redactarán todas as anotacións e reflexións que se consideraron de importancia para o estudo. Mediante a observación permítese a recolección de detalles relevantes que de forma oral non se apreciarían. Toda a información de interese observada será transcrita xunto ás reflexións do caderno de campo.

4.7 Plan de Análise

Inicialmente, realizarase unha transcripción literal de todos os datos obtidos nas entrevistas individuais. Cada gravación será nomeada cun código aleatorio que permitirá anonimizala, este código será o mesmo que dea nome ao arquivo no que se albergue a transcripción. En todo momento, a investigadora ten como deber a protección dos documentos e de salvagardar o anonimato da persoa. Todos estes datos conservaranse nun disco duro externo e protexido pola investigadora.

Posteriormente, agruparase toda a información obtida mediante as distintas técnicas (entrevista, observación e anotacións no caderno de campo) e prepararanse os datos para a súa lectura.

Leranse os textos detidamente, mantendo a atención na totalidade do texto, centrándose tanto na literalidade como na súa expresividade para lograr unha boa interpretación. Farase un resumo onde se expoñan as primeiras interpretacións xerais que describan o que os informantes queren transmitir.

Desta maneira, irase dando resposta aos obxectivos centrais do estudo, realizando un informe exhaustivo de todos os achados que se interpreten coa información recollida.

Para este proceso de análise de datos utilizarase o programa informático Atlas-ti, unha ferramenta de utilidade na análise de textos densos e que axuda no proceso de agrupación da información.

4.8 Rigor e Calidade Metodolóxicos

Os estudos de investigación están dirixidos á comunidade e os seus achados serán expostos e difundidos, por iso é esencial que a metodoloxía do estudo estea rexida por uns criterios que acrediten rigor e calidade metodolóxica (39). Nesta investigación, son os seguintes:

- A consistencia e a neutralidade: esta investigación para cumprir o criterio de consistencia e neutralidade aplicará unha metodoloxía de análise de datos triangulada, todos os aspectos referentes ao análise de datos serán consultados e contrastados coa literatura existente, así como con outros investigadores.
- A credibilidade: para garantir a credibilidade ou o valor da verdade, as entrevistas serán transcritas textualmente pola investigadora. O mesmo sucederá coas notas observables do caderno de campo.
- A aplicabilidade: para garantir este criterio, detalláronse debidamente os perfís dos informantes igual que a descrición contextual do ámbito no que se vai levar a cabo a investigación.

4.9 Aplicabilidade do Estudo

A investigación cualitativa caracterízase pola obtención resultados transferibles. Para que isto sexa posible, é preciso unha descrición dos informantes que van brindar os resultados. É de igual importancia o detalle con que se describe o contexto e o ámbito no que se leva a cabo o estudo para que o proceso de aplicabilidade sexa máis doado.

Este estudo realizarase na Comunidade Autónoma de Galicia e todas as persoas entrevistadas serán produtores/as leiteiros/as cunha idade comprendida entre os 25 e os 65 anos. O que se pretende é describir o desempeño ocupacional desta área aplicando unha perspectiva de xénero.

4.10 Limitacións do Estudo

Unha das limitacións deste estudo é a entrada ao campo, xa que non garante que a mostra obtida de persoas sexa unha mostra significativa a nivel autonómico, é dicir, a investigación pode atoparse cunha maioría de persoas dunha provincia, e escasa representación doutra. Ao ser un estudo voluntario un risco que se observa é a redundancia ou a saturación teórica, xa que o que se pretende dende a investigación cualitativa é unha representación variable de discursos, e non é conveniente que estes sexan reiterativos. De igual modo sucede coa presenza de discursos femininos e masculinos, non está garantido que sexan equitativos.

Na mesma liña, en cada rexión do resto do país ou incluso fóra del as características das explotacións ou o seu desempeño nelas, son distintas; polo que sería pertinente a realización de maior número de estudos en referencia a este campo.

Por outra banda, gran parte da bibliografía que se utilizou para a descrición desta realidade non pertence á disciplina da Terapia Ocupacional. Isto pode

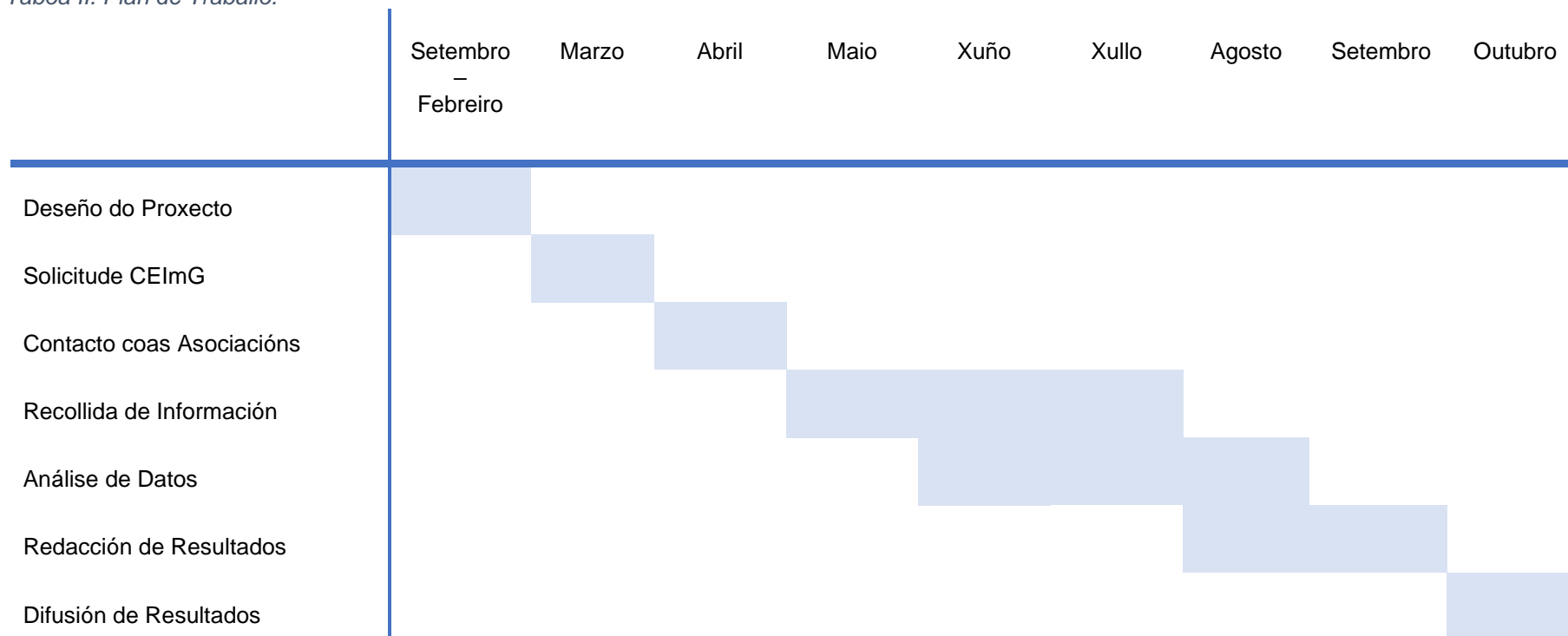
O desempeño ocupacional na produción leiteira: análise dende a perspectiva de xénero

ser enriquecedor para a disciplina e o seu desenvolvemento, xa que permite ver outros enfoques, pero tamén é unha limitación.

5. Plan de Traballo

O plan de traballo desta investigación distribúese en 14 meses, dende Setembro do 2020 ata Outubro do 2021 seguindo unha organización descrita na Táboa II.

Táboa II. Plan de Traballo.

6. Aspectos éticos

Este estudo, para garantir os aspectos éticos en investigación, respectará as normas éticas e legais aplicables segundo a Declaración de Helsinki (40) e o Convenio relativo aos dereitos humanos e á biomedicina do Consello de Europa (41). Ademais, guiarase as Normas de Boa Práctica en investigación en seres humanos na súa realización (42).

A obtención, tratamento, conservación, comunicación e cesión dos seus datos farase conforme ao disposto no Regulamento Xeneral de Protección de Datos (Regulamento UE 2016-679 do Parlamento europeo e do Consello, do 27 de abril de 2016) (43) e a Normativa Española sobre a Protección de Datos de Carácter Persoal vixente (44). Para garantir esta normativa, repartirase unha folla de información (Anexo III) tanto ás asociacións colaboradoras como a cada un dos/as informantes que estean interesados ou desexen colaborar na investigación proposta. Nesta folla existe un apartado explícito conforme ao tratamento dos datos.

A investigación dará comezo unha vez se obteña o informe favorable por parte do Comité Autonómico de Ética de Investigación de Galicia (Anexo II). Do mesmo xeito, antes de comezar a recollida de información, a investigadora debe ter asinado un documento de consentimento informado (Anexo IV) por cada un dos/as participantes no estudo, onde se regule a utilización dos seus datos.

7. Plan de difusión de resultados

Unha vez obtidos os resultados procederase á difusión dos mesmos. Este procedemento levarase a cabo de forma formal a través de distintas revistas e congresos. En cambio, tamén se difundirán os achados, de forma non formal, de cara á comunidade, a través de informes aos participantes que así o requiran, e ás entidades participantes no estudo, etc.

7.1 Revistas

Táboa III. Publicación en Revistas.

Revista	JCR	Cuartil	Temática
Nacionais			
Revista Galega de Terapia Ocupacional (TOG)	-	-	-
Revista Asociación Profesional Española de Terapeutas Ocupacionales	-	-	-
Anales del Sistema Sanitario de Navarra	0,829	Q4	Saúde Pública, Ambiental e Laboral
Revista Española de Salud Pública	0,746	Q4	Saúde Pública, Ambiental e Laboral
Gaceta Sanitaria	1,564	Q3	Saúde Pública, Ambiental e Laboral

O desempeño ocupacional na produción leiteira: análise dende a perspectiva de xénero

Internacionais			
American Journal of Occupational Therapy	2,231	Q1	Rehabilitación
OTJR- Occupational Participation Health	1,22	Q3	Rehabilitación
International Journal of Occupational Safety and Ergonomics	1,601	Q3	Ergonomía e Saúde Pública, Ambiental e Laboral
Canadian Journal of Occupational Therapy	0,966	Q3	Rehabilitación

Orixe: Ferramenta de análise de Factor de Impacto FECYT: <https://www.recursoscientificos.fecyt.es/servicios/indices-de-impacto>

7.2 Congresos

7.2.1 Nacionais

- Congreso Nacional de Estudiantes de Terapia Ocupacional (CENTO).
- Congreso Anual da Sociedade Española da Saúde Laboral.

7.2.2 Internacionais

- Congreso Internacional de Estudiantes de Terapia Ocupacional (CIETO)
- Congreso Internacional de Terapia Ocupacional (CITO)
- Occupational Science Europe (OSE) Conference.
- International Conference of Occupational Health (ICOH).

8. Financiamento da Investigación

8.1 Recursos necesarios

Táboa IV. Presuposto de Investigación.

Recurso	Unidades	Prezo	Total
Recursos Humanos			
Terapeuta Ocupacional	-	-	-
Material Funxible			
Material de Oficina	-	-	20€
Servicios de Reprografía	350	0,04€/copia	14€
Material Inventariable			
Ordenador Portátil (propio)	-	-	-
Disco Duro Externo (1TB)	1	55€	55€
Recolección de Datos			
Vehículo (propio)	-	-	-
Desprazamentos (Kms)	1000	0,28€/km*	2800€
Difusión de Resultados			
Estadías para os congresos	6	-	1200€
Taxas dos congresos	6	-	600€
Pagos por publicar (Revistas)	-	-	1500€
Servicio Tradución Artigo	1000p	1,64€/palabra**	1643€
5% gastos imprevistos			391,60 €
Total			8223,60 €

*Orixe: Informe Captio de Kilometraje 2020.

**Orixe: Presuposto Tradución de Artigos Traslated.

8.2 Posibles Fontes de Financiación

8.2.1 Fontes de Carácter Público

- Becas de Investigación na Área de Ciencias da Saúde da Deputación da Coruña. O obxectivo desta convocatoria é o apoio á actividade investigadora en temas de interese para a realidade social, cultural, económica e política galega.
- Beca COTOGA de Axudas á Investigación en Terapia Ocupacional. O obxectivo desta convocatoria é prestar unha axuda á investigación dende a óptica da Terapia Ocupacional para a promoción de estudos levados a cabo por terapeutas ocupacionais en calquera dos seus ámbitos de intervención.
- Axudas a Proxectos de Investigación COPTOEX (Extremadura). Extremadura é unha Comunidade, igual que Galicia, moi ligada á produción de leite. Con esta axuda, COPTOEX pretende promover, divulgar e potenciar o papel da Terapia Ocupacional como investigadora.
- Axudas para o fomento da Cultura Científica e Tecnolóxica. Ministerio de Ciencias e Innovación. A finalidade destas axudas é incrementar a cultura científica e tecnolóxica da sociedade e a difusión dos resultados de investigación e da innovación.

8.2.2 Fontes de Carácter Privado

- Becas de Investigación “La Caixa” dirixidas a Proxectos de Investigación para a Saúde. O obxectivo desta axuda é impulsar as iniciativas máis prometedoras, e de maior valor e impacto social.
- Fundación Mapfre. Axudas á investigación de Ignacio H. de Larramendi. Esta axuda céntrase en dar apoio para a realización de proxectos de investigación en Promoción da Saúde.
- Banco Santander. Becas de Investigación, Desenvolvemento Tecnolóxico e Innovación. Axuda dirixida a fomentar a iniciación en investigación

O desempeño ocupacional na produción leiteira: análise dende a perspectiva de xénero

de titulados/as superiores universitarios/as que teñan finalizado os seus estudos.

9. Agradecementos

Quero dar agradecer en especial á miña titora, por confiar en min e ser a persoa que me acompañou e guiou en todas as fases deste proceso.

Por outra banda, gracias á miña familia, que fixo unha gran labor soportando o meu humor durante esta etapa, e sempre me brindou ese apoio e esa oportunidade para facer o que me propuña.

Gracias tamén a todas esas persoas: amigos/as, compañeiros/as, familiares, coñecidos/as, etc. que tiveron que escoitarme e á vez a labor de facerme crer que isto era posible cando eu nin o imaxinaba.

Gracias por todo o apoio recibido, nada disto sería posible soa.

10. Anexos

10.1 Anexo I

Táboa V. Procura Bibliográfica.

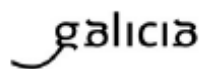
Base de datos	Estratexia de Busca	Resultados	Seleccionados
SciELO	("dairy farming" OR "farmer" OR farm*) AND ("occupational therapy" OR ergotherap*) AND "health"	14	0
PubMed	("dairy farming" OR "farmer" OR farm*) AND ("occupational therapy" OR ergotherap*) AND "health"	22	2
Web of Science	("dairy farming" OR "farmer" OR farm*) AND ("occupational therapy" OR ergotherap*) AND "health"	33	2
Dialnet	Terapia Ocupacional y ámbito laboral	8	1

10.2 Anexo II

Solicitud CEImG

SERVIZO
GALEGO
de SAÚDE | Xerencia do Servizo
Galego de Saúde

CARTA DE PRESENTACIÓN DE DOCUMENTACIÓN A LA RED DE COMITÉS DE ÉTICA DE LA INVESTIGACIÓN DE GALICIA

D/Dª:

Lidia Paris Novio

con teléfono:

6XXXXXXXX

y correo electrónico:

lidia.parisn@udc.es

SOLICITA la evaluación de:

- Estudio nuevo de Investigación
- Respuesta a las aclaraciones solicitadas por el Comité
- Modificación o Ampliación a otros centros de un estudio ya aprobado por el Comité

DEL ESTUDIO:

Título:

O desempeño ocupacional na produción leiteira: análise dende unha perspectiva de xénero

Promotor:

MARCAR si el promotor es sin ánimo comercial y confirma que cumple los requisitos para la exención de tasas de la Comunidad Autónoma de Galicia (más información en la web de comités)

Tipo de estudio:

- Ensayo clínico con medicamentos
- Investigación clínica con productos sanitarios
- Estudio Posautorización con medicamento de seguimiento Prospectivo (EPA-SP)
- Otros estudios no catalogados en las categorías anteriores.

Investigadores y centros en Galicia:

Y adjunto envío la documentación en base a los requisitos que figuran en la web de la Red Gallega de CEIs, y me comprometo a tener disponibles para los participantes los documentos de consentimiento aprobados en gallego y castellano.

Fecha:

23/02/2021

Firma:

Red de Comités de Ética de la Investigación
Xerencia Servizo Galego de Saúde

10.3 Anexo III

FOLLA DE INFORMACIÓN AO/Á PARTICIPANTE ADULTO/A

TÍTULO DO ESTUDO: O Desempeño Ocupacional na Producción Leiteira: Análise dende unha Perspectiva de Xénero.

INVESTIGADOR: Lidia París Novío.

CENTRO: Universidade da Coruña.

Este documento ten por obxecto ofertarlle información sobre un **estudo de investigación** no que se lle invita a participar. Este estudo foi aprobado polo Comité de Ética da Investigación de _____.

Se decide participar no mesmo, debe recibir información personalizada da investigadora, **ler antes este documento** e facer todas as preguntas que precise para comprender os detalles sobre o mesmo. Se así o desexa pode levar o documento, consúltalo con outras persoas e tomar o tempo necesario para decidir se participa ou non.

A participación neste estudo é completamente **voluntaria**. Vostede pode decidir non participar ou, se acepta facelo, cambiar de parecer retirando o consentimento en calquera momento sen dar explicacións.

Cal é a finalidade do estudo?

O seguinte estudo busca estudar o desempeño da profesión de produtor/a leiteiro/a en Galicia para coñecer a realidade actual deste sector. Para iso analizaranse os roles que se desempeñan no día a día, a importancia que ten para o informante a realización desta ocupación e como isto inflúe na saúde e o benestar das persoas. Para o análise dos datos empregarase unha perspectiva de xénero.

Por que me ofrecen participar a min?

Vostede é convidado a participar porque cumpre os criterios de inclusión no estudo. Neste caso, ser socio e traballar nunha explotación leiteira en Galicia. Leva máis dun ano traballando no sector e ten unha idade comprendida entre 25 e 65 anos.

En que consiste a miña participación?

A súa participación consistirá na resposta a unha serie de cuestións que o investigador realizará mediante unha entrevista persoal semi-estruturada.

A súa participación terá unha duración total de 30 minutos, que será o tempo que se estima para a duración da entrevista.

Que molestias ou inconvenientes ten a miña participación?

A súa participación non implica molestias adicionais ás da realización da entrevista coa investigadora.

Obtereirei algún beneficio por participar?

Non se espera que vostede obteña beneficio directo por participar no estudo. A investigación pretende descubrir aspectos descoñecidos ou pouco claros sobre o desempeño ocupacional do produtor/a leiteiro/a baixo unha perspectiva de xénero. Esta información poderá ser de utilidade nun futuro para outras personas.

Recibirei a información que se obteña do estudo?

Se vostede o desexa, facilitaráselle un resumo dos resultados do estudo.

Publicaranse os resultados deste estudo?

Os resultados deste estudo serán remitidos a publicacións científicas para a súa difusión, pero non se transmitirá ningún dato que permita a identificación dos participantes.

Información referente aos seus datos:

A obtención, tratamento, conservación, comunicación e cesión dos seus datos farase conforme ao disposto no Regulamento Xeneral de Protección de Datos (Regulamento UE 2016-679 do Parlamento europeo e do Consello, do 27 de abril de 2016) e a normativa española sobre protección de datos de carácter persoal vixente.

A institución na que se desenvolve esta investigación é a responsable do tratamento dos seus datos. Os datos necesarios para levar a cabo este estudo serán recollidos e conservados de xeito:

- **Pseudonimizado (Codificado)**, a pseudonimización é o tratamento de datos persoais de maneira tal que non se poden atribuír a un/unha interesado/a sen que se use información adicional. Neste estudo soamente o equipo investigador coñecerá o código que permitirá saber a súa identidade.

A normativa que regula o tratamento de datos de persoas, outórgalle o dereito a acceder aos seus datos, opoñerse, corrixilos, cancelalos, limitar o seu tratamento, restrinxir ou solicitar a supresión dos mesmos. Tamén pode solicitar unha copia destes ou que esta sexa remitida a un terceiro (dereito de portabilidade).

Para exercer estes dereitos pode vostede dirixirse á investigadora principal deste estudo no correo electrónico: lidia.parisn@udc.es e/ou tfno:+34 6xxxxxxx.

Así mesmo, vostede ten dereito a interpoñer unha reclamación ante a Axencia Española de Protección de Datos cando considere que algún dos seus dereitos non foi respectado.

Unicamente o equipo investigador e as autoridades sanitarias, que teñen o deber de gardar a confidencialidade, terán acceso a todos os datos recollidos polo estudo. Poderase transmitir a terceiros información que non

O desempeño ocupacional na produción leiteira: análise dende a perspectiva de xénero

poida ser identificada. No caso de que algunha información se transmita a outros países, realizarase cun nivel de protección de datos equivalente, como mínimo, ao establecido pola normativa española e europea.

Ao finalizar o estudo, ou o prazo legal establecido, os datos recollidos serán eliminados ou gardados anónimos para o seu uso en futuras investigacións segundo o que vostede escollo na folla de firma do consentimento.

Existen intereses económicos neste estudo?

A investigadora non recibirá retribución específica pola dedicación ao estudo.

Vostede non será retribuído por participar.

Como contactar co equipo investigador deste estudo?

Vostede pode contactar con Lidia París Novío no teléfono +34 6xxxxxxx e/ou no correo electrónico lidia.parisn@udc.es

Moitas gracias pola súa colaboración

10.3 Anexo IV

DOCUMENTO DE CONSENTIMENTO PARA A PARTICIPACIÓN NUN ESTUDIO DE INVESTIGACIÓN

Título do estudo: **O Desempeño Ocupacional na Produción Leiteira:
Análise dende unha Perspectiva de Xénero**

Eu,

- Lin a folla de información ao participante do estudo arriba mencionado que se me entregou, puiden conversar con: e facer todas as preguntas sobre o estudo.
- Comprendo que a miña participación é voluntaria, e que podo retirarme do estudo cando queira, sen ter que dar explicacións.
- Accedo a que se utilicen os meus datos nas condicións detalladas na folla de información ao participante.
- Presto libremente a miña conformidade para participar neste estudo.

Ao rematar este estudo acepto que os meus datos sexan:

Eliminados

Conservados anonimizados para usos futuros noutras investigacións

Fdo.: O/a participante,

Fdo.: A investigadora que solicita o consentimento

Nome e Apelidos:

Nome e Apelidos:

Data:

Data:

10.4 Anexo V

ENTREVISTA SEMI-ESTRUTURADA

CÓDIGO:

Datos Sociodemográficos

- Data de nacemento:
- Xénero:
- Nacionalidade:
- Concello no que reside:
- Estado Civil:
- Nivel académico:
- Quen conforma a unidade de convivencia?
- A explotación:
 - i. É unha explotación familiar?
 - ii. É de carácter intensivo ou extensivo?
- Canto tempo leva traballando na explotación?

Roles e Desempeño Ocupacional

1. Como foi a súa incorporación á ocupación que desempeñas na actualidade?
2. En que consiste o desempeño diario desta actividade laboral? Pode vostede describir a súa rutina nun día normal? Que considera que é o máis complicado da súa ocupación laboral?
3. De que xeito se distribúen as tarefas a realizar na explotación?

4. Como compaxina as tarefas do fogar e a familia con esta profesión? Fóra da explotación que roles ou actividades desenvolve vostede?
5. Que tipo de dificultades atopa no seu día a día en canto ao desempeño desta actividade?
6. Que opina sobre os dereitos que teñen as mulleres no desempeño desta ocupación? Considera que neste sector se valora de igual modo o traballo da muller e o do home?
7. Que opina sobre o recoñecemento que se lle dá ao traballo que vostede realiza no seu día a día?
8. Que significado ten para vostede a realización desta ocupación laboral?